

Faunabeheerplan Wildsoorten 2017-2020

Faunabeheereenheid Limburg

Faunabeheerplan Wildsoorten 2017-2020

Niets van deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de Faunabeheereenheid Limburg.

Faunabeheereenheid Limburg
Postbus 960
6040 AZ Roermond
0475-381733
info@fbelimburg.nl
www.faunabeheereenheid.nl

Het werk van de Faunabeheereenheid Limburg
wordt mogelijk gemaakt door

provincie limburg

<i>Inhoudsopgave</i>	<i>Pagina</i>
<i>WS-0 Faunabeheerplan Limburg Wildsoorten</i>	<i>4</i>
<i>WS-1 Inleiding</i>	<i>4</i>
<i>WS-2 Wettelijk kader</i>	<i>4</i>
<i>WS-3 Gecoördineerd beheer.....</i>	<i>6</i>
<i>WS-4 Maatschappelijke inbedding</i>	<i>8</i>
<i>WS-5 De Jachthouder</i>	<i>8</i>
<i>WS-6 Naleving van het plan</i>	<i>9</i>
<i>WS-7 Jacht in Natura 2000 gebieden</i>	<i>9</i>
<i>WS-8 Analyse & Conclusie.....</i>	<i>9</i>
<i>WS-9 Literatuur / Bronnen.....</i>	<i>10</i>

WS-0 Faunabeheerplan Limburg Wildsoorten

WS-1 Inleiding

Dit Faunabeheerplan Limburg Wildsoorten is opgesteld om te voldoen aan de eisen gesteld in de *Wet natuurbescherming* (Wnb) in deze.

Onder de Flora- en faunawet vielen handelingen in het kader van de jacht op een aantal Wildsoorten in het jachtseizoen (verder te noemen Jacht) buiten de verantwoordelijkheid van de Faunabeheereenheden. In de *Wet natuurbescherming* wordt aangegeven dat de Jacht op Wildsoorten een maatschappelijk verankering dient te hebben. Jacht dient gezien te worden in relatie met overige handelingen in het kader van Beheer & Schadebestrijding. Hiertoe zal in dit faunabeheerplan de relatie tussen de diverse handelingen worden beschreven.

WS-2 Wettelijk kader

Er zijn in *artikel 3.20-lid 2* van de *Wet natuurbescherming* 5 diersoorten (*Fazant, Wilde eend, Houtduif, Haas & Konijn*) als soorten vallende onder de Jacht op Wildsoorten aangewezen. Nu er sprake is van een landelijke Wildsoortenlijst, geldt deze ook voor de provincie Limburg.

Aangezien in de wet en uitvoeringsregelingen al is aangegeven onder welke voorwaarden de Jacht op Wildsoorten uitgeoefend kan worden, zullen er daartoe in dit Faunabeheerplan Wildsoorten geen nadere voorschriften opgenomen worden. De wet en de uitvoeringsregelingen bevatten hiervoor ook geen grondslag.

Feitelijk betreft dit Faunabeheerplan Wildsoorten een overkoepelende aanvulling op het eerder gepubliceerde Faunabeheerplan Limburg 2015-2020. Op basis van het overgangsrecht bij de Wnb (*artikel 9.5*) geldt de goedkeuring van het Faunabeheerplan Limburg 2015-2020 onder *artikel 30* van de (voormalige) Flora- en faunawet als goedkeuring als bedoeld in *artikel 3.12, zevende lid*, Wnb. Gelet op het bepaalde in *artikel 3.12, eerste lid*, Wnb, was echter een aanvulling op dit plan voor het onderdeel Wildsoorten noodzakelijk. Aanvullend zal een Faunabeheerplan Fazant worden aangeboden ter goedkeuring, omdat deze Wildsoort nog niet besproken was in het Faunabeheerplan Limburg 2015-2020.

Diverse hoofdstukken bevatten de met ingang van de nieuwe wet verplicht aan te leveren afschotcijfers en gegevens over de populatieomvang van Wildsoorten op basis van schattingen, trends en - waar redelijkerwijs mogelijk - tellingen.

In de *Wet natuurbescherming* worden o.a. groepen handelingen gereguleerd welke een Faunabeheerplan behoeven, en waarvan de onderlinge relatie dient te worden omschreven in het faunabeheerplan:

1. Jacht: Benuttingsjacht op Wildsoorten, waarvan door de plaatsing op de landelijke wildlijst is bepaald dat er sprake is van een gunstige staat van instandhouding is. Bij een redelijke wildstand is duurzame benutting van wild mogelijk. De jachthouder is voorts wettelijk verplicht te zorgen voor een redelijke wildstand in zijn jachtveld en om schade, aangericht door Wildsoorten, te voorkomen. Het recht van de Jacht kan niet worden ingeperkt.

Onder *redelijke wildstand* in een gebied wordt verstaan een dergelijke stand dat:

- o *de gunstige staat van instandhouding van de soort duurzaam wordt gehandhaafd;*
- o *er in of buiten het jachtseizoen zo min mogelijk kans is op schade veroorzaakt door Wildsoorten aan erkende belangen;*
- o *zodra de duurzame stand in het geding komt, de jager gehouden is maatregelen te treffen opdat de stand verbeterd. Hierbij kan men denken aan biotoopverbeteringsprojecten op jachtveld of Wildbeheereenheid (WBE) niveau (zie WS-5 Literatuur / Bronnen).*

2. Populatiebeheer: In dit kader mag alleen gehandeld worden op basis van een Ontheffing, Opdracht (v/h Aanwijzing) of Vrijstelling als op voorhand aangetoond is dat dit noodzakelijk is vanwege de populatiegrootte, zoals beschreven in een faunabeheerplan.

3. Schadebestrijding & Overlastbestrijding: Hierbij kan op basis van een (landelijke of provinciale) Vrijstelling worden gehandeld, Ontheffing worden verleend of een Opdracht worden gegeven (v/h Aanwijzing). Een en ander moet worden onderbouwd met een faunabeheerplan. Er zijn voor de betrokken soorten geen reële alternatieven beschikbaar in de vorm van effectieve middelen of methoden om de betrokken schade te voorkomen zonder overtreding van de verbodsbepalingen, bijvoorbeeld effectieve middelen voor het weghouden of verjagen van de betrokken vogels en andere dieren. Verjagen en weren is meestal (mits de gunstige staat van instandhouding niet in het geding is) bij alle vogels en zoogdieren toegestaan om belangrijke schade te voorkomen.

In de Wijzigingsverordening Hoofdstuk 3 Natuur van de *Omgevingsverordening Limburg 2014 (GC03)* worden regels gesteld aan het faunabeheerplan, deze dient tenminste te bevatten:

Artikel 3.6.3 Algemene eisen aan een faunabeheerplan

Het faunabeheerplan bevat ten minste de volgende gegevens:

- a. de omvang van het werkgebied van de faunabeheereenheid;*
- b. een kaart waarop de begrenzing van het werkgebied van de faunabeheereenheid is aangegeven;*
- c. kwantitatieve gegevens over de populatie van de diersoorten ten aanzien waarvan een duurzaam beheer en/of schadebestrijding en/of de uitoefening van de jacht wordt voorgesteld, met inbegrip van gegevens over de aanwezigheid van de populaties in het betrokken gebied gedurende het jaar, gebaseerd op trendtellingen, inventarisaties of onderbouwde schattingen;*
- d. een beschrijving van preventieve maatregelen die worden genomen om schade te voorkomen;*
- e. voor zover van toepassing op de betreffende diersoort, gegevens over het aantal dieren dat is gedood op grond van het voorafgaande faunabeheerplan, gespecificeerd per soort en per jaar.*

Artikel 3.6.5 Eisen aan een faunabeheerplan inzake jacht

Het faunabeheerplan bevat inzake jacht ten minste de volgende gegevens:

- a. een beschrijving van de maatregelen die de jachthouder kan nemen om de redelijke wildstand te handhaven of te bereiken;*
- b. een beschrijving van de maatschappelijke doelstellingen die met de jacht op de betreffende soort worden gediend.*

Toelichting: Voor de jacht op de vijf Wildsoorten (haas, konijn, wilde eend, fazant en houtduif) geldt dat ook deze dient te worden uitgevoerd overeenkomstig het faunabeheerplan. Daarmee krijgen alle soorten in principe gelijkwaardige bescherming, met dien verstande dat bij Wildsoorten het de jachthouder is die de redelijke wildstand bepaalt en tot stand brengt.

De redelijke wildstand in een jachtveld is de stand waarbij de wildsoort geen of beperkte schade veroorzaakt, ook buiten het jachtseizoen, zonder dat de duurzame instandhouding van de soort in het gebied in het geding komt.

Het faunabeheerplan dient ook ten aanzien van de jacht te voldoen aan de in deze paragraaf te stellen regels; deze regels mogen echter niet tot een verregaande beperking van de mogelijkheden voor de jachthouder om gebruik te maken van het jachtrecht leiden. Het faunabeheerplan dient ten aanzien van de jacht een beschrijving van de maatschappelijke belangen die worden gediend met de bejaging van de diersoort te bevatten. Aangezien er voor de vijf Wildsoorten enkel trendtellingen beschikbaar zijn, bevat het faunabeheerplan geen exacte aantallen maar een indicatieve en kwalitatieve aanduiding van de ontwikkeling van de stand. Het werken met gedetailleerde afschotplannen is voor de vijf Wildsoorten niet aan de orde. Ook bij Wildsoorten geldt dat schadepreventie dient te worden ingezet om onnodig afschot te voorkomen; dit neemt echter niet weg dat het bereiken van de redelijke wildstand door de jachthouder het uitgangspunt is.

Op basis van de op grond van artikel 3.13 van de Wet natuurbescherming verplicht door jagers te overleggen afschotgegevens en de op grond van artikel 3.6.3 van deze paragraaf te verstrekken gegevens over bijvoorbeeld populatietrends, wordt in het faunabeheerplan richting gegeven aan de nodige inspanningen. De jachthouder moet, met inachtneming van het faunabeheerplan, bepalen wat in zijn jachtveld nodig is om een redelijke wildstand te handhaven. Uitgangspunt hierbij is dat de uitoefening van de jacht mede in dienst staat van schadebestrijding. Deze samenhang met schadebestrijding moet uit het faunabeheerplan blijken.

WS-3 Gecoördineerd beheer

De *Wet natuurbescherming* regelt dat het faunabeheerplan voor het werkgebied van een faunabeheereenheid voorziet in een samenhangende aanpak van de uitoefening van de Jacht op jachtvelden, populatiebeheer, en de schadebestrijding door grondgebruikers.

In principe zal er, naast de handelingen van de Jacht (waarbij er een redelijke wildstand gehandhaafd moet worden, op grond waarvan er naast eventuele benutting ook schade beperkend gehandeld moet worden) en het Populatiebeheer (waarin een schadebeperkende werking is voorzien) gebiedsgericht schadegestuurd worden gehandeld. Op WBE niveau (of op cluster van WBE's niveau) zal met alle in dat gebied relevante partijen besproken en afgestemd worden hoe het faunabeheer op basis van het faunabeheerplan het beste in de praktijk kan worden uitgevoerd.

Jacht op Wildsoorten is hierbij een stap in een samenhangend meertraps-proces van gecoördineerde Jacht, Beheer & Schadebestrijding:

1. *Gedurende het jachtseizoen wordt van een jachthouder verwacht dat hij ervoor zorgt dat er gedurende het jachtseizoen naast een mogelijke benutting ook zo min mogelijk schade en overlast door Wildsoorten te verwachten is in zijn eigen jachtveld, zowel in het jachtseizoen als daarbuiten, wel moet hierbij de redelijke wildstand behouden blijven;*
2. *Mocht of kon in een bepaald gebied de Jacht niet op een dermate manier uitgeoefend worden dat tijdens of buiten het jachtseizoen dreigende schade of overlast door Wildsoorten afdoende kon worden voorkómen, dan kan aanvullend op de Jacht op Wildsoorten voor sommige soorten (Houtduif, Konijn) op basis van de Landelijke Vrijstelling op basis van een goedgekeurd faunabeheerplan beheerd worden;*
3. *Indien het andere dan de hierboven genoemde vrijgestelde soorten betreft kan de betreffende soort op basis van een Landelijke dan wel Provinciale Vrijstelling op basis van een goedgekeurd faunabeheerplan beheerd worden;*
4. *Mocht er na inzet van hiervoor genoemde middelen nog steeds sprake zijn van (dreigende) schade of overlast door bepaalde diersoorten, dan is de inzet van Ontheffingen op basis van het faunabeheerplan aan de orde;*
5. *Tenslotte (als voornoemde handelingen niet tot het gewenste resultaat leiden en als daartoe de noodzaak bestaat) kan er een Opdracht (v/h Aanwijzing) worden gegeven door de provincie, waarbij aan specifieke personen diverse middelen en methoden kunnen worden toegestaan en de toegang tot terreinen kan worden afgedwongen. Dit kan ook voor soorten als Exoten en Verwilderde Dieren (die niet vallen onder het beschermende regime van de wet), maar waarvoor bijvoorbeeld het gebruik van het geweer pas is toegestaan als daartoe is aangewezen.*

In de *Wet natuurbescherming* zijn op de zogeheten *Wildlijst* soorten opgenoemd waarvan de gunstige staat niet in het geding is en waarbij benutting geen gevolgen heeft voor die gunstige staat. Het faunabeheerplan moet de jachthouder de ruimte bieden om invulling te geven aan diens verplichting om een redelijke wildstand op zijn jachtveld te handhaven of te bereiken, waarbij onder "redelijke wildstand" wordt verstaan een stand waarbij de gunstige staat van instandhouding niet in het geding komt, er - indien mogelijk gezien het moeten behouden van een redelijke wildstand – zo min mogelijk schade optreedt aan diverse belangen (bijvoorbeeld gewasschades in de landbouw) en er sprake is van een duurzame benutting.

Voor de volgende op basis van de *Wet natuurbescherming* op de *Wildlijst* geplaatste diersoorten is er in het Faunabeheerplan Limburg 2015-2020 een hoofdstuk opgenomen:

- *Hfdst. 11 - Wilde Eend*
- *Hfdst. 13 - Houtduif*
- *Hfdst. 29 - Haas*
- *Hfdst. 30 - Konijn*

Per diersoort staan hierin voor zover in redelijkheid mogelijk en van toepassing o.a. de aantallen gedode dieren, de trendtellingen en de overige handelingen in het kader van het eventuele overige beheer en schadebestrijding vermeld, conform hetgeen hierover in de Omgevingsverordening is gevraagd.

Voor de Fazant (*Phasianus colchicus*), welke nog niet in het Faunabeheerplan Limburg 2015-2020 was opgenomen, wordt een apart faunabeheerplan aangeboden waarin voornoemde zaken vermeld staan.

Bij Beheer en Schadebestrijding moet aangegeven worden hoe groot de populaties zijn en welke wettelijk erkende belangen geschaad kunnen worden indien die populaties niet gereguleerd gaan worden dan er schade bestreden gaat worden. Dat is bij de Wildsoorten niet zo. Daarbij gaat de wet er van uit dat de populatie groot genoeg is en dat daarop gejaagd kan worden zonder dat dit meteen een groot effect op de populatie heeft: op de huidige wildlijst zijn alleen soorten opgenomen “*die mede om reden van benutting worden bejaagd en die bovendien algemeen voorkomen en bejaging verdragen*”.

Van de aangewezen Wildsoorten is bekend dat de gunstige staat van instandhouding ervan niet in het geding is en dat benutting door middel van Jacht geen gevolgen heeft voor hun staat van instandhouding.

Bovendien zal een jachthouder nooit zijn veld “leegschieten”: niet alleen zou dit een overtreding van de wet zijn, maar een jager gaat in de regel een langdurige verplichting aan (jachthuur of eigendom grond) opdat hij langdurig duurzaam kan oogsten uit zijn veld.

Voor alle handelingen in het kader van de Jacht op Wildsoorten geldt dat uitsluitend de wettelijk toegestane middelen en methoden mogen worden ingezet.

Voor Vogels zijn dat de met name in de wet genoemde middelen die op basis van de Vogelrichtlijn bij de Jacht op Wildsoorten mogen worden ingezet:

- Geweren;
- Honden, niet zijnde lange honden;
- Aantoonbaar gefokte Haviken, Slechtvalken en Woestijnbuizerds;
- Eendenkooien;
- Lokeenden of lokduiven, mits niet blind of verminkt;
- Schermen.

Voor Habitatrichtlijn soorten geldt dat op basis van de Landelijke Vrijstelling de middelen en methoden zoals genoemd bij Vogels mogen worden toegepast, en dat zij in ieder geval niet zonder provinciale ontheffing of vrijstelling gevangen en/of gedood mogen worden met niet-selectieve middelen. Er zijn momenteel echter géén Habitatrichtlijnsoorten als wildsoort aangewezen.

Voor Overige diersoorten geldt dat op basis van een Vrijstelling de volgende middelen en methoden mogen worden toegepast.

- Geweren;
- Honden, niet zijnde lange honden;
- Haviken, Slechtvalken en Woestijnbuizerds;
- Fretten;
- Buidels;
- Schermen.

Additioneel zijn middelen toegestaan welke niet als middel tot bemachtigen en/of doden an sich worden beschouwd. Voorbeelden hiervan zijn zaken als lokfluiten en imitatie lokvogels, hutjes en camouflage middelen (om een effectief beheer mogelijk te maken) en kunstmatige verhogingen die worden gebruikt in relatie tot de veiligheid: alle vormen van verplaatsbare of vaste hoogzitten.

WS-4 Maatschappelijke inbedding

Maatschappelijke relevantie van de Jacht op Wildsoorten is onder andere gelegen in het onvervreembare recht tot het mogen benutten van Wildsoorten op eigen gronden, dan wel indien het jachtrecht door de eigenaar is verhuurd, op die gronden waarvan het jachtrecht is gehuurd. Er is maatschappelijk gezien een grote vraag naar wild voor consumptie. De omvang van de vraag naar wild blijkt o.a. uit het feit dat deze slechts voor 15 % ingevuld kan worden met wild uit Nederland en de overige 85% wordt ingevoerd uit het buitenland (*Bron: Nederlandse Bond voor poeliers en wildhandelaren*).

Met het opstellen van het Faunabeheerplan Wildsoorten wordt voldaan aan de wettelijke eis dat er ten aanzien van de Jacht op Wildsoorten een faunabeheerplan moet worden opgesteld, zodat ook het recht tot de Jacht op de Wildsoorten kan worden uitgeoefend volgens het faunabeheerplan.

Als ander maatschappelijk belang kan de rol van de Jacht op Wildsoorten in het kader van schadebestrijding, schadepreventie en overlastbestrijding genoemd worden: bij de uitoefening van de Jacht komen benutting en schadebestrijding als maatschappelijke taak samen. Door het verlagen van de stand kan o.a. overlast en/of schade aan gewassen, sportvelden, industrieterreinen, begraafplaatsen en dijklichamen worden beperkt dan wel voorkomen. Hiernaast kan een grondgebruiker altijd werende middelen inzetten om eventuele schade te beperken. Zie website Bij12 Unit Faunafonds voor enkele voorbeelden hiervan:

(<https://www.bij12.nl/onderwerpen/faunazaken/faunaschade-preventiekit-fpk/>).

Tenslotte wordt ook een belangrijke maatschappelijke taak ten aanzien van de instandhouding van de stand van Wildsoorten uitgevoerd. De jachthouder dient weliswaar zelf, met inachtneming van het onderdeel van het faunabeheerplan met betrekking tot de Wildsoorten, te bepalen wat in zijn jachtveld nodig is om een redelijke wildstand te handhaven, maar hij is daarvoor wettelijk verplicht zorg te dragen (Wn Art.3.20, derde lid) en kan daarop worden aangesproken. Dit betekent dat zodra de duurzame stand in het geding komt, de jager gehouden is maatregelen te treffen opdat de stand verbeterd. Hierbij kan men denken aan biotoopverbeteringsprojecten op jachtveld of WBE niveau (zie *WS-5 Literatuur / Bronnen*).

WS-5 De Jachthouder

De jachthouder kent zijn jachtveld en kan daarom inschatten wat er, gegeven de aanwezige populaties van dieren in zijn veld, nodig is aan afschot om een redelijke wildstand te handhaven. Dat is in het eigen belang van de jachthouder, omdat bij overmatig afschot het voortbestaan van de wildpopulaties in zijn veld in gevaar komt en omdat hij bij te weinig afschot mogelijk aansprakelijk is voor de schade die Wildsoorten in zijn jachtveld bij anderen aanricht. De in de wet opgenomen verplichting om bij de uitoefening van de Jacht overeenkomstig het faunabeheerplan te handelen, waarborgt dat de jachtinspanningen van de jachthouder op zijn jachtveld zijn afgestemd op andere inspanningen in het werkgebied van de Faunabeheereenheid Limburg, te weten de uitoefening van de Jacht op andere jachtvelden, het populatiebeheer en de schadebestrijding door grondgebruikers.

Er moet door de jachthouder verplicht informatie worden aangeleverd over de wildstand. Voor de jachthouder (eventueel via de overkoepelende WBE) betreft dat de verplichting om te rapporteren over afschot van Wildsoorten achteraf (binnen 1 maand na afloop van het jachtseizoen voor die soort), de deelname aan de nu ook al uitgevoerde tellingen, inventarisaties en/of schattingen van de Wildsoorten en het aanleveren van gegevens o.a. ten behoeve van het opstellen en de uitvoering van faunabeheerplannen.

In de meeste gevallen is de jachthouder degene die jaagt en tevens uitvoering geeft aan beheer en schadebestrijding. De samenhangende aanpak van Jacht, Beheer en Schadebestrijding is daarmee geborgd.

In enkele gevallen is de uitvoerder van de schadebestrijding niet de jachthouder: het staat de grondgebruiker immers vrij om ook aan anderen dan degene waaraan de jachtrechten voor de Jacht op Wildsoorten zijn verhuurd toestemming te geven zijn schade te bestrijden. Goede lokale afstemming tussen alle optredende partijen is dan noodzakelijk.

WS-6 Naleving van het plan

Dit plan stelt o.a. eisen aan hoe men uitvoering dient te geven aan dit faunabeheerplan. Hieronder ook begrepen de wijze waarop deelname aan tellingen en registratie van afschot dient plaats te vinden. In het controleren van de naleving van dit plan hebben meerdere partijen een rol. Primair gaat het dan om een corrigerende werking tussen jagers en/of grondgebruikers onderling. Indien er misbruik is te vrezen van de bevoegdheid tot jagen of er grond is om aan te nemen dat de jager nalatig zal zijn te doen wat een goed jager betaamt bij de uitoefening van de jacht, beheer en/of schadebestrijding op basis van dit faunabeheerplan zou de Korpschef van Politie een aanvraag tot het verkrijgen van jachtakte kunnen weigeren (*artikel 3.28 lid 3 van de Wet natuurbescherming*), dan wel de jachtakte kunnen intrekken.

Indien nodig kan voor verdergaand corrigerend optreden worden teruggevallen op de Statuten en het Huishoudelijk Reglement van de WBE's en in het verlengde daarvan de landelijk ontwikkelde stichting voor geschillenbeslechting met een eventuele adviesrol voor de Faunabeheereenheid Limburg.

Als houder van het goedgekeurde faunabeheerplan draagt de Faunabeheereenheid Limburg een bestuursrechtelijke verantwoordelijkheid. In eerste instantie zal bij voorkeur een beroep worden gedaan op gepast nader optreden in WBE verband.

WS-7 Jacht in Natura 2000 gebieden

In het vigerende Faunabeheerplan Limburg 2015-2020 is opgenomen dat Beheer en Schadebestrijding worden beschouwd als bestaand gebruik in Natura 2000 gebieden, mits ze niet een wezenlijke en permanente verstorende invloed hebben op de specifieke natuurdoelen van het betreffende gebied.

De afweging over de toelaatbaarheid van de Jacht, Beheer & Schadebestrijding in een Natura 2000 gebied kan het beste op beheerplanniveau worden gemaakt. Het is in het algemeen aan de eigenaar (of diegene aan wie hij de toestemming tot handelen middels een grondgebruikersverklaring heeft doorgeschreven) van het Natura 2000 gebied om te bepalen of er op zijn grond sprake zal zijn van Jacht, Beheer & Schadebestrijding, of het nu gaat om een Natura 2000 gebied of niet. De afweging over de toelaatbaarheid van Jacht, Beheer & Schadebestrijding in Natura 2000 gebieden moet worden gemaakt in het licht van de specifieke te beschermen natuurwaarden en te realiseren instandhoudingsdoelstellingen in het desbetreffende gebied. Wanneer de grondgebruiker van het gebied ervoor kiest Jacht, Beheer & Schadebestrijding toe te staan, zal de uitoefening van de Jacht, Beheer & Schadebestrijding dienen te voldoen aan de regels ter bescherming van het Natura 2000 gebied. Voor mogelijke significante verstoringen is een vergunning vereist van Gedeputeerde Staten, of dient overeenkomstig de Vrijstellingsvoorwaarden in het door Gedeputeerde Staten vastgestelde beheerplan te worden gehandeld.

WS-8 Analyse & Conclusie

In dit Faunabeheerplan Limburg Wildsoorten wordt de in de *Wet natuurbescherming* aangegeven maatschappelijk verankering van de Jacht op Wildsoorten gegeven, en wordt de relatie met handelingen in het kader van Jacht, Beheer & Schadebestrijding omschreven.

Voor gedetailleerdere gegevens per diersoort (zoals schatting aantallen, afschotcijfers historisch e.d.) wordt verwezen naar de respectieve diersoort specifieke hoofdstukken in het Faunabeheerplan Limburg 2015-2020, dan wel het Faunabeheerplan Limburg Fazant.

WS-9 Literatuur / Bronnen

- **Biotoopverbetering**
(<http://wbesusterengraetheide.nl/wildbeheereenheid-susterengraetheide/biotoopverbetering/>)
- **Een betere biotoop begint bij jezelf**
(<https://www.jagersvereniging.nl/content/uploads/2016/08/De-Jager-10-2016-Biotoopverbetering-Insectenhotel.pdf>)
- **Faunabeheerplan Limburg 2015-2020**
(<http://www.limburg.nl/dsresource?type=pdf&objectid=limburg:3745&versionid=&subobjectname=>)
- **Faunabeheerplan Limburg Fazant (Ingediend)**
- **Geurts, P. 2015. De Biotoopgids**
(<http://www.natuurrijklimburg.nl/actueel/artikelen/de-biotoopgids/>)
- **Handboek Agrarisch Natuurbeheer (2003)**
https://www.landschappen.nl/Uploaded_files/Zelf/handboek-agrarisch-natuurbeheer-compleet.7b844e.pdf